

A cesta s-au petrecut demult, pe la 1721... În bogata și vestita familie Teapkin¹ – nobil din Reazan – s-a născut o fată. După obișnuita veselie prilejuită de acest eveniment și bucuria părinților, prunca a fost botezată, dându-i-se numele Daria. Înconjurată de lux și îndestulare, dezmirerată cu mângâierile părinților, slugilor și surorilor, copila a crescut repede și făgăduia să devine în curând un adevărat giuvaer al familiei. Părea că toate bunătățile pământului se strânseseră în jurul chipeșei fetițe spre a-i oferi, în decursul timpului.

¹ Familia Teapkin, după cum mărturisesc vechile genealogii, începe cu „cinstițul bărbat Vasilie Vargos”, după poreclă „Cel frumos”, plecat în anul 1380, cu Olgherдовici, să lupte împotriva lui Mamai, și rămas apoi la Moscova ca mare curtean al lui Dimitri Donskoi. Fiul lui mai mic, Mihail, după poreclă Teapk, a pus început neamului Teapkin. Ivan Ivanovici Teapkin a fost guvernator al Kălugăi în 1522, iar nepotul său, Matfei Semionovici, guvernator la Mțensk în anul 1537. Vasilie Mihailovici Teapkin a fost ambasador în Polonia (1674-1676), apoi în Crimeia (1683) și nobil în Dumă.

lui, toate mânăgerile posibile și bucuriile vieții, însă... Pronia a hotărât altfel.

Nu mult după venirea Dariei pe lume, bunica ei, dorind să-și închine restul zilelor slujirii lui Dumnezeu, s-a îndreptat, după făgăduință, către mănăstirea Înălțării Domnului (Voznesenski)¹ din Moscova și acolo a fost tunsă în monahie, luându-și numele de Porfiria.

Această mănăstire fusese zidită mai întâi de marea cneaghină Evdochia, soția lui Dimitri Donskoi, și însăși cneaghina, călugărită Eufrosina, își avea moaștele întregi în biserică mare, ridicată de ea în această mănăstire. De aceea, nu e de mirare că monahia Porfiria nu a dorit să meargă la liniște altundeva, întrucât numai sub milostivirea și ocrotirea lui Dimitri Donskoi strămoșii ei dobândiseră, odinioară, pentru credincioșie și cinstă slujire, multă bogăție, iar neamul lor, mare faimă. Când micuța Daria a împlinit doi ani, binecuvântați ei părinți au hotărât să meargă în pelerinaj la Serghieva Lavra. Nedorind s-o lase pe Daria în grija slugilor, au luat-o cu ei. În drumul spre Lavră au trecut prin Moscova și, închinându-se la locurile sfinte din Kremlin, s-au oprit apoi la mănăstirea Înălțării Domnului, ca să se găzduiască pentru câteva zile la stareța Porfiria.

¹ Devici, de rangul I, lângă Poarta Spasski.

Când bătrâna cea plină de dragoste a văzut-o pentru prima oară pe scumpa ei nepoată, într-atâta s-a apropiat de ea sufletește, că pentru nimic în lume nu dorea să se despartă de copilă.

– Nu, spunea ea, eu nu-i dau drumul nici cum!... E bine că această micuță să rămână aici, la mine, ca un înger luminos, tihna de pe urmă a bătrâneților mele...! Am să o dau pe ea în grija fericitei cneaghinei Eufrosina, și aceasta, cu sfintele ei rugăciuni și cu dragostea ei de maică, o va conduce pe fată pe calea cea bună a vieții...

Multă vreme nu s-au decis părinții să se rupă de micuța Daria, însă, văzând neîncetatele rugăminți ale temătoarei de Dumnezeu starețe Porfiria, cu adânci suspine în inimă au lăsat-o în cele din urmă pe Daria la Moscova.

Și, iată, în acest fel micuța Daria s-a sălășlit în chilia bătrânei. Strâmtă și lipsită de veselie era acea chilie de mănăstire, însă cât har nevăzut adumbrea în ea pe cele două nevoitoare! Nu se auzeau aici nici strigăt, nici zarvă și nici ocări. Nu se auzeau nici râs străin, nici cuvinte deșarte, ci împărățea în acest loc o tainică liniște, aromă binemirosoare de tămâie și ulei de candelă. Numai arareori, atunci când monahia Porfiria serba ziua patronului său, se adunau să o felicite cinstite bătrâne monahii, iar aceasta nu pentru multă vreme; gustau cafea cu pesmet, discutau despre păcatele lor și despre rostul oame-

nilor și astfel, cu liniște, aşa cum și veniseră, se răspândeau mai apoi pe la chiliile lor. Și iarăși pace și liniște... Din nou bătrâna și nepoata rămâneau singure în chilie...

Daria, prin firea ei, era o fetiță blândă, chibzuită, cu multă luare-aminte și cuminte. Fiecare mișcare a bătrânei nu scăpa din atenția agerilor ei ochi, fiecare cuvânt înțelept și sfat bun pătrundeau adânc în inima ei fragedă. Nici nu apuca să se gândească la ceva Porfiria, că îndată nepoata intuia de ce avea nevoie bătrâna. Rezolva singură îndată totul, ca să nu o îtristeze pe bunica sa. Și, ferească Dumnezeu, dacă bătrâna s-ar fi îmbolnăvit cumva! Nu mai avea liniște nepoțica în acele clipe: toată ziua stătea lângă patul ei și vărsa șiroaie de lacrimi.

Din vreme a deprins-o monahia pe Daria cu ascultarea și cu rânduiala. Numai ce răsărea soarele, și micuța Daria era demult trează. Asemenea unei truditoare albine, strângându-și patul, îndată se punea pe treabă.

Toate icoanele le ștergea de praf, candeletele de dinaintea lor le aranja, patul bătrânei îl strângea, spăla chilia cu o cârpă udă; peste tot curăța și așeza chilia în ordine. Iar bătrâna privea și nu contenea să o admire: „Ei, parcă am căpătat o comoară...!”

Și cât de mult se atașaseră una de alta: și la culcare, și la masă, și când se plimbau prin gră-

dină, erau doar împreună. Se părea că nici măcar un ceas, nici un singur minut, una fără cealaltă nu puteau să trăiască. Iar nu o dată se întâmpla ca, trezindu-se noaptea și nezărivind-o lângă ea pe iubita ei bunică, Daria să-și ridice neliniștită capul:

– Matușka, unde ești? întreba.

Însă bătrâna tăcea. Adâncită în rugăciune, sta într-un colț în genunchi și în fiecare minut se însemna cu semnul crucii larg, făcând înaintea icoanelor multime de încchinăciuni.

– Matușka, spune, unde ești? se neliniștea din nou Daria. Mi-e teamă, matușka...! Mi-e frică singură...!

– Dormi, copilașul meu...! Dormi, scumpa mea...! Mila Domnului cu tine...! răspundeau, într-un sfârșit, bătrâna și, liniștind-o pe copilă, din nou se adâncea în rugăciune.

Daria însă nu dormea. Urmărea cu ochii larg deschiși gesturile bătrânei. Lumina strălucitoare și pestriță a candelei se răspândeau înaintea sfintelor icoane, abia luminând lucrurile din jur și răspândind în chilie o semiobscuritate plăcută. În chilie era o liniște de mormânt. Numai rareori se auzeau buzele bătrânei și temătoarei de Dumnezeu Porfiria șoptind mai apăsat sfintele cuvinte ale rugăciunilor aprinse... Minunată era privirea Dariei! Minunată și plină de dragoste! S-ar fi putut spune că n-ar fi dormit un veac. Ar

fi ascultat tot timpul cum se roagă bătrâna, ar fi repetat după ea straniile cuvinte ale însuflarelor rugăciuni.

Da, mărețe au fost aceste clipe în viața Dariei! Bune semințe au căzut în inima ei fragedă!

Monahia Porfiria a văzut mai dinainte frumoașele năzuințe ale înțeleptei sale nepoate și, cu toată râvna mult încercatului ei suflet, a izbutit să o învețe pe micuța Daria taina măreției lui Dumnezeu. Ea îi povestea micuței că soarele, luna și ceilalți luminători cerești, precum și oamenii, viețuitoarele și tot ce este în lume au fost zidite de mâna Atotputernicului Dumnezeu, sub stăpânirea Căruia se află toate pe pământ. I-a povestit cum că oamenii păcătoși, prin nelegiuurile lor, au stârnit mânia Făcătorului și și-au atras lor astfel cruntă pedeapsă. Însă Domnul Cel Preamilosârd, ca să răscumpere păcatul neamului omenesc, a trimis pe pământ pe Fiul Său Cel Unul-Născut, Care a făcut minuni, a răspândit legea cea dreaptă a lui Dumnezeu și a pătimit din partea oamenilor multe suferințe, și a murit pe Cruce pentru păcatele lor. Și, iată, din această pricină, ca să nu mâniem și mai mult pe Creator și ca să răspundem prea scumpei Lui milostiviri, fiecare om este dator să se roage în Biserica lui Dumnezeu, însă nu oricum, ci cu lacrimi și cu osârdie. Să trăiască în frăție cu toți, în

pace și bună înțelegere, trebuind să asculte și să cînstească pe cei mai în vîrstă...

Cu multă luare-aminte asculta micuța Daria înțeleapta învățătură a maicii Porfiria. Inima ei de copilă, cuprinsă de focul dragostei dumneiești, iubea cu toată curația pe Domnul Cel Răstignit. Casa Domnului devenise pentru ea în acele timpuri cel mai îndrăgit loc. Numai ce auzea dangăt de clopot, și Dariușka prindea aripi. Atunci începea bătrâna să se grăbească: să-și așeze mantia și să-și urnească metaniile: „Mai repede, ca să nu întârziem...!” Alți copii vin cu mamele lor la biserică, se învârt încoace și încolo, plâng, chicotesc. Însă Daria stătea liniștită, fără să se miște din loc. Se uita numai la icoane: era vreme de închinat, îndată Dariușka se pleca până la pământ; își făceau oamenii semnul Crucii, nici Dariușka nu se lăsa mai prejos. Și cât de îndemânamecă era la închinat: cei mari învățau de la ea!

Și iată că slujba s-a încheiat. Venea matușka la intrarea în biserică, ca să împartă milostenie; îndată sosea și nepoata: să facă milostenie cu mânuțele ei săracilor.

– Matușka, nu tu, voi da eu singură!

Iar matușka îi răspundea:

– Împarte, împarte, draga mea!

Și chiar în acel moment începea să o învețe cum că toți oamenii sunt zidirea lui Dumnezeu

Celui Unul. Și dintr-un singur om sunt toți. Și de aceea, cel care îl iubește și crede în Dumnezeu trebuie să iubească și să facă bine și aproapelui său, căci credința fără fapte este moartă și nu conduce pe om la viața veșnică. *Dă celui flămând din pâinea ta și celui gol din hainele tale! Din toate câte ai, din belșug fă milostenie...!*¹ Iar nepoata asculta cu luare-amintire și îndată căpăta acel obicei, ca să-și arate știința din faptele sale. Văzând, de pildă, că bătrâna mâncă puțin și postea, îndată ea însăși începea să facă asemenea. Și ca să n-o vadă cineva, mâncarea sa o împărtea săracilor. Bătrâna nu-și dădea seama că micuța postitoare flămânza pentru Hristos.

Astfel au trecut zile întregi. Dariușka, pe cât a crescut și s-a întărit trupește, creștea și se desăvârșea duhovnicește. Ea a învățat să citească la mănăstire, iar la 7 ani știa pe de rost multime de rugăciuni. Multe din noțiunile căpătate atunci au rodit în mintea ei de monahie. Deja cunoștea pe deplin măreția lui Dumnezeu și fără greutate putea să deosebească binele de rău. Ce-i drept, nu dintr-odată a ajuns Daria la o asemenea desăvârșire. Multă nevoiță și înțelepciune i-au trebuit bătrânei ca să o crească pe ea în frica lui Dumnezeu. Văzând, de pildă, că Daria, odată, nu a împărțit milostenie unui sărac murdar și cu hainele rupte, ferindu-se de el, atunci bătrâna

¹ Tob. 4, 16.

I-a chemat în chilie și a silit-o pe nepoată să slujească la masă.

– Cine nu iubește pe aproapele nu poate să iubească nici pe Dumnezeu! i-a spus supărată Porfiria.

Și, iată, orice faptă pentru care era certătă, Daria se deprindea a o face în viitor cu mai multă luare-amintire și cu destoinicie, chiar dacă ar fi fost de mică importanță. Când Dariușka făcea însă totul la perfecție și izbutea în ceva anume, nicicum monahia nu o lăuda pe ea, ci, dimpotrivă, începea să o certe și să o mustre. Însă aceasta nu era de ajuns. În fiecare seară, la rugăciunile de mai înainte de somn, bătrâna o așeza pe Daria în fața icoanelor și o punea să-și spovedească cu glas tare toate greșelile din cursul zilei, deprinzând-o prin aceasta cu umiliință de sine și cu blândețea... Nu deseori o mângâia pe Daria. Dacă se întâmpla ca Daria să aibă nevoie de vreo haină, o silea să o croiască întâi cu propriile mâini și abia după aceea i-o comanda. În acest chip o învăță bătrâna cu chibzuință și cu nevoiță, încât Dariușka nici măcar o clipă nu putea să stea în chilie fără să lucreze. Fie cîteva cu Porfiria pravila de chilie, fie se îndeletnicea cu rucodelia. Iar când vedea că bătrâna se necădea de păcatele sale și începea să se întristeze, îndată îi cerea să-i împrumute o carte sfântă.

– Matușka, vrei să-ți citesc despre fericirea din rai, ori despre muncile iadului?

Și începea cititul cu voce îngerească:

*...Iar dacă nu vei asculta glasul Domnului Dumnezeului tău și nu te vei sili să împlinești toate poruncile și hotărârile Lui pe care îi le poruncesc Eu astăzi, să vină asupra ta toate blestemele acestea și să te ajungă!*¹, și celelalte.

Iar bătrâna sedea umilindu-se și lacrimi fierbinți de pocăință pentru păcatele sale îi curgeau pe obrajii aprinși.

Când Daria a împlinit 9 ani, părinții au hotărât să o ia de la mănăstire. Nici prin cap nu-i trecurse o asemenea veste bine-credincioasei copile. Dar nu avea ce să facă. Faima nobilului neam al tatălui său îi impunea și ei o aleasă educație lumească și deprinderea mai multor cunoștințe. Pentru aceasta mult se îngrijorau părinții ei și în acest scop veniseră la Moscova. Pe de altă parte, bătrâna Porfiria, tot mai slăbită de puteri și simțind apropierea morții, era râvnitoare să îmbrace marele chip îngeresc – schima. Iar pentru chipul acesta de viețuire aspră erau de trebuință desăvârșita însingurare și netulburata liniște. Or, prezența altei persoane ar fi împiedicat-o mult la împlinirea noii ei pravile monahicești și a făgăduințelor schimei. Desigur, cu jale s-a despărțit bătrâna de iubita ei nepoată. Timp de 7

ani o educase ea, crescând-o ca pe un copil drag, și cu tot sufletul și inima se atașase de ea. Însă oricât de multe și amare lacrimi ar fi vărsat ele la despărțire, numai la insistențele părintilor au trebuit să facă acest lucru. Binecuvântând-o pe nepoată cu o iconiță, s-a despărțit bătrâna Porfiria de ea pentru totdeauna. După vreo 2-3 săptămâni, Tânăra nevoitoare Daria pășea pragul casei părintești...

Îngrozită s-a arătat prima oară de nouă și necunoscută ei viață. Ceva străin și de neînțeles era ascuns în fiecare colț necunoscut al marii case boierești. Ceva nou și împotriva inimii se simțea peste tot. Acolo, în mănăstire, ea era obișnuită cu înfrânarea și cu ordinea – aici stăpâneau luxul și îndestularea. Acolo se deprinse să se culce devreme și să se trezească pe neluminate – aici toți petreceau până la miezul nopții și se trezeau din pat a doua zi foarte târziu. Acolo erau desăvârșită liniște, tacere dătătoare de viață și pace sufletească, – aici împărățea o nemai-pomenită deșertăciune: se auzeau neconitenite tipete, sudalme ale stăpânilor asupra slugilor întăritățe, răzbăteau din toate unghurile răsetele și veselia celor ai casei; niciodată nu se putea citi o carte, nici lui Dumnezeu nu îl se putea ruga regulat. Dacă acolo, la mănăstirea Voznesenski, casa Domnului era deschisă permanent și Liturghia se săvârșea în fiecare zi, aici, în satul vecin,

¹ Deuter. 28,15.